

Cannabis - hasch och marijuana

I cannabis finns kemiska ämnen - cannabinoider - som framkallar berusning. Den viktigaste cannabinoiden är en form av tetrahydrocannabinol, förkortat THC. Halten THC varierar högst avsevärt, beroende på växtens egenskaper, växtdel och växtplats.

Utseende och form

Hasch och marijuana kommer från växten Cannabis Sativa, en hampväxt som odlas i stora delar av världen. Den vanligaste formen i Sverige är hasch. Hasch är kåda som avskäras från växtens blomma. Kådan tas tillvara och pressas till kakor. Hasch säljs i småbitar och färgen varierar från ljus brunt till nästan svart.

Marijuana är växtens torkade blomställningar och toppskott, ibland också blad och delar av stammen. Den liknar torkat, hackat gräs eller örtekryddor.

Cannabisolja (cannabisextrakt) är en tjockflytande vätska som varierar i färg från brunt till nästan svart.

Hasch och marijuana röks vanligen i handrullade cigaretter eller i speciella pipor. Cannabisolja doseras i minimala mängder i tobak eller på cigarettpapper. Cannabispreparaten kan också sväljas, utblandade i mat eller dryck. De är inte lösliga i vatten och kan därför inte injiceras.

Effekter

Cannabisruset medför att man känner sig avslappnad och upprymd och pratar och skrattar mer än vanligt. Upplevelsen av tid påverkas så att ett par minuter kan verka som timmar eller tvärtom. I ett senare stadium blir man ofta tyst, fundersam och sömning. Ruset är i regel över på 2-3 timmar, ibland följt av ett långdraget bakrus med trötthet.

De kroppsliga tecknen på ett cannabisrus är att hjärtat slår snabbare och ögonvitorna blir rödaktiga. Man blir torr i munnen och halsen och känner sig ofta hungrig eller sugen på sötsaker.

Kortidsminnet och inlärningsförmågan kan vara nedsatta upp till ett par dagar.

Efter intag av cannabis bryts stora mängder THC ner till THC-metaboliter. THC och flera av dess metaboliter är fettlösliga och lagras i kroppens fettvävnad, för att sedan långsamt återinsöndras. Vid höga koncentrationer av THC-metaboliter i fettväven kan hjärnan fortsätta att påverkas, även efter att THC-halten i blodet inte längre är mätbar. Nedbrytning via lever och njurar gör det möjligt att via urin uppmäta THC-metaboliter i upp till flera veckor efter intag, beroende på hur omfattande intaget av cannabis varit.

Skadeverkningar

De vanligaste, och vetenskapligt belagda, negativa ruseffekterna av cannabis är ångest, olust, panikkänslor och förföljelsetmani, speciellt bland nybörjaranvändare. Ytterligare effekter är försämrad tankeförmåga under berusningsperioden. Långvarig daglig användning kan, förutom beroendeutveckling, ge skador i andningsorganen, nedstämdhet eller depression. Sårbara individer har en betydligt högre risk att utveckla kvarstående psykotiska symtom.

Cannabisanvändning försämrar flera av våra vanligaste tankefunktioner, däribland minne, uppmärksamhet, koncentration och analys- och planeringsförmåga. Försämringar som kan uppstå redan efter en enstaka berusning och kvarstå i många timmar beroende på dosens storlek och intagningsätt. Vid beroende med upprepade, daglig cannabisanvändning kvarstår dessa funktionsförsämringar. Efter avslutad användning kan även lätta former av försämrade tankefunktioner bestå under en längre tid (månader).

Cannabisanvändning försämrar individens förmåga att utnyttja sin intellektuella kapacitet och förmågan att reflektera över sig själv, vilket bland annat medför att den psykiska mognaden hos ungdomar och den nödvändiga frigörelsen under tonåren går långsammare. Denna störning anses långt farligare än risken för kroppsliga komplikationer.

Cannabis försämrar korttidsminnet och förmågan till logiskt tänkande. De som i årtal har missbrukat cannabis blir avtrubbade och passiva, får svårt att lära sig nya saker och att arbeta koncentrerat. Närstående upplever ofta en karaktärsförändring hos dem. Hos en del utvecklas ett så kallat "amotivationssyndrom", det vill säga passivitet och oförmåga till planerad verksamhet.

Hormonbalansen kan störas, både hos män och kvinnor. Hos ungdomar kan detta hindra att kroppen utvecklas normalt. Produktionen av det manliga könshormonet testosteron kan minska och den sexuella lusten försämras. Hos kvinnor kan de hormoner som styr ägglossningen förändras och menstruationscykeln kan rubbas, vilket kan påverka fruktsamheten. Vidare löper barn till mödrar som använder cannabis under graviditeten ökad risk att födas underviktiga.

Idag är litet känt om mekanismerna bakom påverkan på immunsystemet. Cannabinoiderna modifierar en lång rad immunceller, ibland förstärkande, ibland hämmande. Dessa effekter är dock övergående.

Cannabisrökaren löper ökad risk att få cancer i luftvägarna (lungor, munhåla, svalg, hals), kronisk bronkit och andra lungsjukdomar. Tjären från cannabisrök innehåller minst 50 procent fler cancerframkallande ämnen jämfört med tobakstjären.

Förmågan att köra bil eller utföra andra komplicerade uppgifter är klart försämrad under påverkan av cannabis.

Tolerans och beroende

Om man använder cannabis regelbundet ökar toleransen; man behöver högre doser för samma effekt. Cannabismissbruk kan leda till beroende. Det fysiska beroendet anses dock inte särskilt uttalat och de kroppsliga abstinenssymptomen är vaga. Irritation, sömnproblem och nedstämdhet är vanliga. Det psykiska beroendet kännetecknas av att själva drogen blir det centrala i tankar, känslor och aktiviteter.

© Centralförbundet för alkohol- och narkotikaupplysning. Oktober 2011.